

SZOLNOK-DOBOKA

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség Kossuth Lajos-utca 4. szám alatt van.

Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 3—5.

Felelős szerkesztő:

Dr. Br. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak egész oldal 48 K.

Hivatalos hirdetések árszabály szerint.

Előfizetési ár: egész évre 10 K.

Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.

Az iskolai szövetkezetekről.

Mint szemlélő közvetlen tapasztalásból tudom, mert naponként látom, hogy a tanuló fiatalság közül legtöbbet sanyarognak azok a tudományos pályára készülő egyetemi polgárok, kik családjuktól segélyben nem részesülnek.

A gimnáziumi iskolázás alatt a kollégiumban és más felekezeti középiskolákban az internátusi jótéteményekben részesülnek, mi által mintegy biztatást és támogatást nyernek arra, hogy tudományos pályára készüljenek és ekkor jön öt-hat sanyaru esztendő, mely idő alatt a küzdelmet sokan nem bírják ki és elzúlnak.

Sok embert ismerek, a ki pályája közben letört, pedig jobb sorsra lett volna érdemes.

Régi idők óta a megélhetési viszonyok könnyítésének módjait tanulmányozom, nem egy kezdeményezésem bevált és már eddig is igen sok magára hagyott fiatal embert segitettem életpályáján, úgy magam, mint mások által; — de látom, hogy a diák nyomoron egyesek külö-külön enyhíteni nem képesek. Azt azonban igen sokszor láttam az életben, hogy ösztöndíjakkal és más hasonló segélyekkel bíró növendékek jól boldogultak, de daczára annak, hogy később módjukban lett volna, a segélyezőt viszont nem támogatták, miután tőlük azt senki sem követelte, maguktól pedig nem gondoltak arra, hogy az ők hozzájárulásukkal másokat is segílyezni lehessen.

Igy jöttem én arra a gondolatra, hogy a főiskolák kebelén belül és a középiskolákban iskolai szövetkezetek létesítését kezdeményezzem.

Az alapszabályokat és azok indokolását felhívás alakjában kidolgoztam, azokat a kolozsvári m. kir. Ferencz József tudomány-

egyetem és a budapesti tudomány-egyetem rektorához több példányban megküldöttem.

Örömmel jelezhetem, hogy a kolozsvári m. kir. Ferencz József tud. egyetem összes karai javaslatomat elvben elfogadták és annak megvalósítását a fiatalságra nézve feltétlenül szükségesnek mondták ki és elismerték javaslataim nevelő hatását.

A két egyetem tanári kara tehát javaslatommal így vagy úgy, már foglalkozik.

Szükségét láttam azonban, hogy indítványomat a nagyközönség tudomására is hozzam és följejtsem, hogy javaslatommal mi is az én tulajdonképeni célom.

Nem akarok én a mai segélyezési rendszerrel véglegesen szakítani, mert ez az alapítványok céljával és rendeltetésével összeegyeztethető sem volna, de a tanuló ifjúság javára újabb segítő forrást akarnék megnyitni, mely ma a kezdet legelején csak kicsiny csermely lenne, de évtizedek alatt hatalmas folyóvá növekedhetnék meg.

Az állam és társadalom évenként a stipendiumon kívül is tetemes segélyben részesíti a tanuló ifjúságot, s ezt a segítséget szeretném én az ifjúság önszétsége mellett tervem céljaira felhasználva látni.

Igen sok szülő ma fiai felső iskoláztatásának költségeit 10%-ra kölcsön vett pénzzel szerzi be, gyakran épen attól a pénztintéztől, hol a segélyező-alap 4% betétül kezelte.

A szülőknél, mint adóval és más közterhekkel amugy is túl vannak terhelve és a tanuló fiatalságon egyszerre segíthetnénk.

Hacsak egy része is megtérülne a 10%-ra így kölcsön adott összegnek, az már magában véve is nyereség lenne a később tanuló fiatalság javára.

Lehet, hogy tévedek számításomban, lehet, hogy igen jó véleményrel vagyok az emberek felől, de én azt hiszem, hogy altru-

isztikus neveléssel legalább 80% mindig vissza fog térülni.

Kockázat nem lenne, mert a folyton élő szervezet állandóan pótolná a hiányt és úgy is csak a segélyezésre szánt összegek adatának kölcsön.

Nem vagyunk elég gazdagok, hogy a segélyezésre szánt alapokat az igen sokszor még kellő biztosítékot sem nyújtó takarékpénztárakban hevertessük.

Sokkal biztosabb helyen lennének ezek a tőkék elhelyezve, az iskolai szövetkezet útján a szülőknél és a tanulmányukat végző fiatalságnál.

Az élő tőke: az ember és annak munkabírása, jelleme és becsületességére is kell valamit adnunk és én nem hiszem, hogy túl volna terhelve egy az életbe kilépő, felsőbb iskoláit végzett, nem elcsigázott, de edzett férfi, ha tőle a négy-öt esztendei egyetemi tanulmányainak költségeit és terheit — legföljebb 2000—3000 koronát — nem a tanulás ideje alatt, hanem akkor, midőn az életben már munkája gyümölcseit élvezzi, évi 1% kamattal együtt visszaköveteljük.

A diáknyomort én is éreztem, szemlélődtem és megfigyeltem mint jogász Budapesten és többeknél láttam akkor, hogy évi 600 korona milyen nagy segítség volna egy tanulóknak tanulási ideje alatt, még akkor is, ha azt az élet férfi korában vissza kellene fizetnie.

Nem célom a feltűnni vágyás. Engem a társadalom már eddig is jobban jávalmazott, mint tehetségeim megérdemlik. Csak egy szegletkövet szeretnék lerakni, melyre a tanuló ifjúság házáat biztosan lehetne építeni.

Dr. Gidófalvy István,

kír. körjegyző.

TÁRCZA.

A mese vége . . .

Nincs szava az éjnek;

A komor, titokszérű csönd csak megül köröttem . . .

Lehajtom fejemet nagyárván, elhagyottan

S gombolyitom végét a mesének . . .

Hogy is volt? Mint esett?

Barackfa virágzott, vadgalamb turbékolt

Lombbaszökök galyak összefonott ívén,

S tánczolt a napsugár zöldselyem szőnyegén

Iratos réteknak — a mikor megjöttél?

Avagy fehér éjszakában

Mesétmondó erdők holdfényes tisztásán

Libegtél elébem tűnő látományként?

— Hogy is volt? Mint esett?

Megismertük egymást

Csakugy, mint mesébe szokás . . .

Bús, őszi estén összetalálkoztunk.

Megfogtam kezedet s kezemben tartottam —

Ugy haladtunk némán az emberáradatban.

Nem volt egyetlen szó, csak

Csak a szemünk beszélt

S tekintetünkben

Egymásra hajolt két bús, merengő lélek . . .

És aztán . . .

Őzike-lelked szelidsége megfogott, átölelt.

Álmok ha jöttek,

Vagy meglendül színes szárnya a képzeletnek,

Éreztem kötését a nagy, szent ígézetnek,

Mely — míg rólad volt álmodásom —

A szívemre szállt.

És lettem az árnyékod, követő társad,

Örömd részese, búdnak megosztója.

Ellestem a vágyad és veled hajsoltam

Tarka reménységnek kaczerán szálldosó

Hímes pillangóit.

Fehér humlokodon, a melyre ráborult

Szeghajadnak hullámos sátora —

Betűzgettem sorra minden gondolatod.

Nem feslett ki szírom, megpattant bimbóból,

Nem fakadt rózsaszál puha televényből,

A melyet nem szórtam lábaid elébe

Picziny topánkádnak süppedő szőnyegül

— Aranyos királynóm!

Emlékszel-e

A sétákra ott a jegenyesor alatt,

Virágos martja mentén az ezüsthabu pataknak?

Áhítatfakasztó csönd volt;

Az ég csillagszemét

Nem fődte felhők csipkefátyola.

Köröttünk rengett a rozsvetés.

S én leborultam előtted

Hótiszta Madonnám

S átkulcsoltam térded,

Mint márványból faragott képét

Öleli a hívó csodatevő Szűznek.

Imaszerű szókba szőttem vallomásom,

S a te ajakadról is

Csakugy patakzott árja

Szerelmes szókna.

Esküdtünk hűséget, örök, nagy szerelmet;

Hittük: hogy egymásba hajlik a vándorösvény,

Amelyen haladunk az élten át,

S karom, mely övezte tested,

Mint karesu repkény a fa virágzó galyát,

Nem fonódik le rólad . . .

De a színes álmok összefolynak itten,

S bánatos nótára hajlik rá az ujjá

Lantpengető, szerelmes legénynek . . .

— Vége a tavasznak, sárgul már az erdő,

Iromba nagy felhők kúsznak fel az égen;

Üresen áll immár bársonypihés fészke

Délzaki tájakra elröppent madárnak.

.. Kitárom ablakom, s sokszor elsusogom

Nesztelen suhanó, bús, őszi szélnek

Csengetyű-szólásu, dallamos nevedet.

Messzeszállt, elröppent

Gilicze-madaram!

— Visszatérsz-e hozzám —

Soká kell-e várnom?

Vajjon a mi utunk szegik-e még egymást?

S megérik sarlóra reményünk vetése?

Hogy is lesz — mint is lesz —

Megkezdett mesénknek, mi is lesz a vége?

Meglátja orcáját király kisasszonyának

Érette epedő, elhagyott apródja? . . .

Csendüljön meg szavad,

Búgjon fel válaszod:

Visszatérsz-e hozzám,

Soká kell-e várnom

Én elszakadt párom?!

Nincs szava az éjnek . . .

A komor, titokszérű csönd csak megül köröttem.

Lehajtom fejemet nagyárván, elhagyottan,

S találgamot végét a mesének . . .

Felszeghy Béla.

H I R E K.

— **Vármegyei közgyűlés.** Szolnok-Doboka vármegye tavaszi rendes közgyűlését május 29-én tartotta meg élénk érdeklődés mellett. A közgyűlésnek legfontosabb tárgya a részleges tisztújítás és a közigazgatási bizottságban megürült állások betöltése volt. Közigazgatási bizottság taggá Gróf Eszterházy Gyulával szemben Kúhbacher Ferenczet választották meg. Csákgörbői főszolgabíró Ujváry Károly tb. főszolgabíró, magyarlaposi főszolgabíró Szabó Gusztáv tb. főszolgabíró lett. I. osztályu szolgabírák lettek: Almásy Samu, Dr. Gajzágó Ernő és Vékony Jenő; II. osztályu szolgabírák Kiss Ernő, Szechák János és Czecz Ernő választották meg Veress Józseffel, Haas Dezsővel, Alsó Lászlóval és Csizér Zoltánnal szemben.

— **Bíróági kinevezések.** A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Botár János beszercei törvényszéki jegyzőt a kékesi járásbíróshoz albiróvá kinevezte.

— **Áthelyezés.** Budovszky János bethleni járásbíró az igazságügyi miniszter saját kérelmére a tordai kir. törvényszékhez helyezte át bírónak.

— **A Magyar Védő-Egyesület dési fiókja alakult.** A Magyar Védő-Egyesület dési fiókja alakuló közgyűlését 24-én, áldozó csütörtökön délelőtt 11 órakor tartotta meg a városháza nagytermében. A közgyűlés elnökké választotta Gr. Wass Béla főispánt, kit Sterba Dezső üdvözölt. Alelnökök lettek: Hatfaludi Józsefné, Maléter Zoltánné, Sterba Dezső, Vékony Ferencz. Pénztárnok: Gaál István. Ellenőr: Demeter Lajos. Jegyzők: Bene Ferencz és Demeter György.

— **Városi tisztújítás.** Nagy érdeklődés mellett folyt le Dész városnak május 23-án megtartott tisztújító közgyűlése. A képviselő-testületi tagok majdnem teljes számban jelentek meg, azonkívül nagyszámu hallgatóság érdeklődött a választás eredménye után. Három órakor Ilosvay polgármester megnyitotta a gyűlést és az alispán meghívását indítványozta. Bándy György vármegyei alispán lelkes eljenzés közt jelent meg, aztán kándidáló bizottságot küldetett ki Gál István, Kúhbacher Ferencz, Góczy Károly és ifjabb Hegyi Mihály bizottsági tagok személyében s ezek élén rövidesen megejtve a jelölést, annak alapján első alkapitányú egyhangú felkiáltással megválasztott Nagy István, másod-alkapitányú Málnási Ferencz, aljegyzővé Csató Árpád, könyvelő Péli József, szavazás után viszonylagos szótöbbséggel írrok lett Duzsárdi Károly. A választásokkal a közgyűlés is véget ért.

— **Az Oltáregyesület estélye.** Folyó hó 27-én vasárnap délután 6 órakor a vármegyei ház dísztermében az Oltáregyesület céljaira Dr. Herman Antal egyetemi magántanár és a budapesti paedagogium igazgatója művész-estélyt rendezett, a következő műsorral: 1. Az erdélyi cigányok népköltészetéről s az igazi cigány zenéről, szabad előadást tartott Dr. Herman Antal. — 2. Eredeti cigány népdalok: énekelte Korányi Frida urhölgy, a kolozsvári nemzeti színház primadonnája. — 3. Románcz, Major Z. Gyulának Széchy Mária cz. új dalművéből. Énekelte Korányi Frida urhölgy, zongorán kísérte a szerző. 4. Major Z. Gyula: Nagy kurucz ábránd zongorán előadta a szerző. Az estély igen jól sikerült.

— **Vizsga-bál.** Major József 1906. évi június hó 9-én, a Hungária-szálló összes termeiben zártkörű vizsga-bált rendez. Belépti díj személyenként 2 korona, gyermek-jegy 1 korona. Kezdeté pont 8 órakor.

— **Táncmulatság.** A dési szervezett mulások 1906. évi június hó 3-án, Pünkösdi első napján, az Angol-szálló nagytermében, világpostával, szavalattal és énekszámokkal egybekötött táncvigalmat rendeznek. Belépő-díj személyenként 1 korona, családjegy (3 személy részére) 2 korona 40 fillér. Karzat I. sor 80 fillér, II. sor 40 fillér. Kezdeté este 8 órakor.

— **A vármegyei kózkórház kibővítése.** A vármegyei „Rudolf“-kózkórház vagyonkezelő bizottsága tekintettel arra, hogy a vármegye népességéhez és a naponként nagyszámban jelentkező és a helyszűke miatt rendszeren visszautasítandó betegek számarányához képest a kózkórház betegfogadó képessége elégtelennek bizonyult, elhatározta a kórház kibővítését, s e célra a Kásonyi-féle posta utcái szomszédos telket vásá-

rolta meg. A telek vételárát a vármegye közönségének minden megterhelhetése nélkül úgy tervezi kifizetni, hogy a múlt évben miniszterileg aránytalanul leszállított ápolási díjakat a régi magasságra emeli s az így keletkező különbözetet 50 évi törlesztésre állítja be. A terv szerint az új telekre egészen különálló női osztályt építenének, a régi épület belső szárnyát pedig 25—30 elmebeteg befogadására alakítják át, mert már tarthatatlannak bizonyult az az állapot, hogy az elmeegógyintézetek túlszűfolttsága miatt még a dühöngő őrülteket is kénytelenek visszautasítani, s a család és a községek közveszedelmére szabadon hagyni, miután alkalmas helyiség hiányában még napokig sem tarthatják a kórházban ápolás alatt. A humánus és nemes célú a közönség csak öszinte örömmel fogadhatja.

— **Halálozás.** Következő gyászjelentést kaptuk: Mi alólírottak mélyen szomorodott szívvel tudatjuk, hogy a szeretett jó apa, nagypapa és após nincs többé! Nagyvárad Szénásy András birtokos, rövid szenvedés után fáradhatatlan munkás, életének 76-ik évében Sajóudvarhelyen folyó év és hó 21-én délután 2 órakor jobblétre szenderült. Hült tetemei folyó hó 23-án délután 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a sajóudvarhelyi családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék csendesen! Sajóudvarhely, 1906. évi május hó 22-én. Szénásy Berta, Fekete Albertné gyereke. Fekete Bercei, Jolán, Ilonka és Pál unokái. Jakab Ödön, Fekete Albert vejei.

— **Póttartalékosok hazabocsátása.** A közös hadügyminiszter és a honvédelmi miniszter közötti szerinti megállapodás jött létre, mely szerint a póttartalékosok, tekintettel az aratási munkálatokra, június 20 és 30-dika között a tényleges szolgálatból haza fognak bocsátatni. Az idevonatkozó rendeleteket a közös hadügyminiszter június hó elején fogja a magyarországi hadtestparancsnokságoknak kiküldeni.

— **Félarú vasúti jegy a sanatoriumi gyűlésre.** A József Kir. Herczeg Sanatorium Egyesület annak a közlésére kér fel, hogy Kossuth kereskedelmi miniszter úr ő Excellenciája a Budapesten, június 10-én tartandó egyesületi közgyűlésre az államvasutakon fel és le való utazásra érvényes félarú vasúti jegyet engedélyezte. A jegy június 8-tól 16-ig érvényes, akik a jegykezelvényt igénybe akarják venni, írjanak a József Kir. Herczeg Sanatorium Egyesületnek Budapestre IX., Ferencz-körút 36. szám alá.

— **Sorozások Désen.** Az országgyűlés utólagos jóváhagyása reményében június 11-én megkezdődik szerteszét az országban az 1882., 1883., 1884 és 1885. évi ujonczjutalék besorozása. A katonaság és a katonai ügyosztályok lázasan dolgoznak a sorozás előkészítésén, de van dolog a honvédelmi miniszteriumban is, honnan egyre-másra érkeznek a törvényhatóságokhoz az utasításokat tartalmazó körrendeletek. Főképp a sorozások keresztülmenetelének gyorsítása volt a cél ennél a rendeletnél, ezért vannak benne oly rendkívüli utasítások, melyek a rendes határidő alatt történő sorozásoknál fogatosított eddigi általános szokásoktól eltérőek. Ezzel a körrendelettel egyidejűleg ugyancsak Bolgár honvédelmi államtitkár aláírásával ellátott más rendelet is érkezett, mely igen fontos reformot tartalmaz magában. A honvédelmi miniszter ebben a rendeletben hatályon kívül helyezte azt az eddig követett szabályt, hogy az önkéntesen jelentkező ujoncz pusztá keresztlevelel besorozható volt a hadseregbe. Ezentúl a keresztlevelel kívül még az illető polgári hatóságnak (városokban a katonai ügyosztály vezetőnek, megyékben a szolgabíróknak) nyilatkozata is szükséges ahhoz, hogy az öküént jelentkező ujoncz a hadseregbe felvehető legyen. E rendeletnek második része arról szól, hogy a katonai behívók semmi esetre sem ragaszthatók ki a csendőrségi laktanyák kapuira, de posta útján sem kézbesíthetők, csakis az erre hivatott polgári hatóság útján lehet kézbesíttetni. A honvédelmi miniszter ezzel a rendelettel jövőre útját akarja vágni annak, hogy a közelmúltban megtörtént események előfordulhassanak az ujonczszedés és a póttartalékos behívás körül. Mindezekkel kapcsolatban megemlítjük, hogy Désen a sorozások június 11, 12, 13, 14. napjain lesznek.

— **Szenzációs magyar találmány.** Kereskedők, mindenféle üzemek e találmány nélkül teljes tűzbiztonságban nem tarthatják a petroléumot, sem egyéb gyúlékony folyadékot. Ezenkívül sok családnál is nélkülözhetetlen. Ha német vagy más reklámhoz értő nemzet fia találta volna fel, ma már az egész világ tele volna lármázva. De mivel e találmány magyar, azért nem részesül oly felkarolásban, oly reklámban, a minőt méltán megérdemelne kitűnősége mellett, melyet se tűz, se jég, se víz nem képes elpusztítani. A tűz ellen eddig csak ezrekbe kerülő költséges vas szekrények nyújtottak némi védelmet, de teljesen védő-

eszköznek ez se bizonyult, mert a vas mint jó hővezető tüzesedésbe megy át, a benne elzárt papírok megpörkölődnek, a folyadékok bizonyosan hő fok mellett explodálnak; de nem úgy van ez Naszody Mihály építő-mester és szakvegyész találmányával, mert ezzel csodaszerű kísérletek történtek, tartányait petroléummal tele töltve betettek sütőkemenczébe, betették a kohó 3000 fokos hőjébe, de a petroleum nem gyuladt meg, a kő-tartánya csak színváltozást szenvedett és alapanyaga alig melegedett át. Így pld. a felsőbányai, kapnikbányai m. kir. bánya és más hivatalok rendelték 2 hektoliteres ürtartalmu robbanásmentes tartányokat. Kell-e ennél fényesebb eredmény? Kell-e nekünk még e téren német találmány után futkosnunk, holott ilyen találmány nincs a külső-országokban, ha pedig lenne, ez csak a magyar találmány gyöuge utánzata, mert Naszody Mihály építő-mester a kőanyag vegyi összetételének titkát nem árulja el. De különben átadjuk a szót a m. kir. szabadalmi hivatalnak: Szabadalmi szám: 34.754. sz. 1901. év. „Jelen találmány tárgya egy tűzbiztos petroleum s más gyúlékony folyadék tartására szolgáló szekrény, melynek minden irányban való biztonsága mellett még előnyei: hogy olcsón, gyorsan és bárhol felállíthatók, nem úgy, mint a nehéz vastartányok, a melyek szögecselés útján készülnek és igen költséges a szállításuk. A találmány szerinti petroleum-szekrény cement és más kötőanyagokból készül. A szekrény alatti fakeretbe vastengelyek és kerekek is alkalmazhatók ide oda tolásra.“ Végül jelezzük, hogy a célú mire rendeltetik, jelezni kell, mert bármily célúra készít tartányokat. — Pld. Irományok tartására ajtóval, zárral, petroleum tartására felül vas csavarokkal. A tartányokat rendszerint harmincz nap alatt készíti, akár elutazik tömeges rendelésnél a helyszínére s ott állítja össze a tartányt. A szállítás költsége helyett, utazási költséget számít, mely 15 koronánál tartányonként nem több. A részletfizetésnél 10-%al drágább. A nettó árak készpénzfizetésnél rendkívül szolidak és igen mérsékeltek, 1 drb 30 literes kerekkel 55 korona; 1 hektoliteres 110 korona; 2 hektoliteres 200 korona; 3 hektoliteres 300 korona és így tovább minden liter ürtartalom 1 koronával drágább. A szekrénykészítő ipartelepe Nagybányán. Zsellér-utca 1 szám alatt. Sorainkat azzal a kívánnalal zárjuk, hogy adjon az Isten hazánknak sok ily törekvő, szorgalmas és értelmes polgárt mint Naszody Mihály építő-mester, hogy a magyar ipar semmi téren se szoruljon többé a külföldre.

— **Meghívó.** Az E. M. K. E. folyó évi június hó 5-én, kedden, pünkösdi harmadnapján délután 3 órakor Kolozsvárt, a városháza nagytermében XXII. évi rendes közgyűlését tartja. A közgyűlésre a tiszteleti, örökös, alapító és rendes tagokat, valamint a fiókvalasztmányok képviselőit tisztelettel meghívjuk. Gróf Beldi Ákos, elnök. Sándor József, t. alelnök-főtktár. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Bizottságok kiküldése. 4. Emlékbeszéd Bartha Miklós alelnök felett. Tartja dr. Csernátóni Gyula. 5. Néptanítók jutalmazása. 6. Évi jelentés. 7. Számadások előterjesztése, a számvizsgáló bizottság jelentésével. 8. Jelölő-bizottság előterjesztése. 9. Tagok, vagy fiókok netáni indítványai, melyek az igazgató-választmányhoz legalább 8 nappal a közgyűlés előtt bejelentendők. 10. Jövő évi közgyűlés helyének és idejének megállapítása. 11. Elnöki zárszó. Tájékoztató: A tiszteletbeli, örökös, alapító és rendes tagok, a közgyűlésen tanácskozó, indítványozó és szavazó joggal bírnak, választók és választhatók. Egyesek jogukat csak személyesen, az örökös tagok meghatalmazott képviselő által gyakorolhatják. Meghatalmazott csak egyesületi tag lehet és csak egy megbízást fogadhat el. Hátralekös tag jogot nem gyakorolhat. Hátralekös az, ki az előző naptári évben esedékessé vált fizetési kötelezettségének ez év végéig eleget nem tett.

Irodalom.

A Világegyetem összességében és így Földünkön is megnyilvánuló nagy átalakulások és belső forrongások nap-nap után foglalkoztatják a gondolkodó embert. A Vezuv borzasztó kitörése és a tengerentúli San Franciscoban történt rettenetes földrengés emléke sokáig fog élni mindekiben. Ki ne érdeklődnék tehát ezen jelenségek okai iránt, ki ne kutatná azokat a titokzatos erőket, melyek felettünk állva, csak pusztító hatásaikban jelentkeznek. A megismeres munkájában a magyar közönség A Világegyetem című most megjelenő munkában hű segítő társat nyer. Cholnoky Jenő és Kövesligethy Radó egyetemi tanárok vállalkoztak arra, hogy az Athenaeum kiadásában megjelenő Műveltség könyvtára harmadik kötetében, A Világegyetemben a Föld és a Csillagvilág minden tüneményeit ismertessék. A vulkánizmus című fejezetre már most is felhívjuk olvasóink figyelmét, a mely fenti kérdésekre szépen megírt formában és számos művészi kivitellű természetű képből és részben s színes műmellékletben válaszol. Evvel a munkával különben a napokban bővebben fogunk foglalkozni.

CSARNOK.

A könyvelő.

Irta: Heltai Jenő.

A kis kerek asztalon az öreg Wynaud Foking hagyatékában talált legkiválóbb likörök sorakoztak hadirendben, a gyárkémény nagyságu szivarok mögött meg jól táplált és előkelő alakok ültek, bankárok és börze-nagyhercegek, ügyvédek és más efféle nekünk szegény embereknek vajmi kevésbé rokonszenves népség. Nagyon természetesen, hogy a pazar vacsora után asszonyokról beszélgettek, izgalmas kalandokról és azzal a fölényvel, a melyet a pénz — bocsánat — a pénz biztosít az embernek. A pénz — e körül forgott itt minden, ez volt a mindenkor kalandnak a kiindulási pontja és bonyolódottabb esetek lélektani megoldása. Azok a történetek, a melyek itt elhangzottak, minden különösebb érdekességnek híjjával voltak, mind egyformán kezdődtek és egyformán végződtek, legföljebb a szereplők változtak, azok se mindig. Néha csak az urak. A hölgyek ugyanazok maradtak, a mi, néhányszor nagyon lehangolcan hatott.

Mind e történetek közül csak egy figyelemreméltó volt, az sem magáért a történetért, inkább az elmondójaért, egy kellemes öreg urért, a ki a millióival a leggyalázatosabb módon fősvénykedett. Ettől a történettől nem akarom önöket megfosztani, átadom tehát a szót a nevezett öreg urnak . . .

*

Akkor még nem voltam milliomas, de a nőket már akkor is nagyra becsültem. Téved az, a ki az asszonyt egy szükséges rossznak mondja, az asszony egy szükséges jó. Vagy legyünk igazságosak és osszuk meg a rosszaságot és a jószágot a feleség és a szerető között. Ezért nem házasodtam meg mindmáig. Ma azután ott tartok, hogy a szükséges jó éppen olyan fölösleges nekem, mint a szükséges rossz volna.

Ha milliomas nem is, de gazdag ember mindig voltam. És takarékoságom, a melyet a közhit fősvényességnek minősít, bizony akárhányszor veszedelmes léket kapott. Sohasem voltam szép fiú, az elmebeli képességeimet és a lelki jelességeimet a legrozásább szeműveg sem nézheti elsőrangúknak, marad egyetlen megnyerő és rokonszenves vonásnak: a pénz, a jó öreg pénz. No és a jó öreg pénz fogyott is szépen, az eleven angyalok belemarkoltak a festettekbe. Szinte hihetetlen, hogy minél kisebb egy női kéz, annál több pénz fér el benne. Azonban tartozom az igazságnak azzal, hogy mind ennek a sok-sok elfogyott pénznek a fejében sem tudok egyetlenegy valamire való kalandot fölmutatni. Életem egyetlen nevezetes kalandját annak a pénznek köszönhetem, a melyet nem adtam ki a kezemből.

Ez a kaland barna volt és kékszemű. Nem tehetek róla, de a színek ilyen összeállításáért mindig lekesedtem. Különben pedig egy kis hivatalnok felesége volt, eleven és vidám asszonyka. Egy kávéházban ismerkedtem meg vele, egyikében azoknak a kávéházaknak, a melyek délután öt óra tájban megtelnek kedves és nem egészen zordon nőkkel, elhanyagolt feleségekkel, unatkozó özvegyekkel. A megismerkedés nehézségein minden sulyosabb bonyodalom nélkül átestünk és a legközelebbi ékszeresbolt előtt az asszonyka már gyöngéden és bizalmasan simult hozzám.

— Oh, ha az a gyűrű az enyém volna! — suttogta álmatag hangon.

— Az öné lesz! — mondtam előkelően és határozottan.

A kaland kék szeme fölragyogott.

— De ne a lakásomra küldje, mert ha a férjem meglátja . . . Küldje az amyám lakására! Este 9 órakor ott leszek . . .

— Estére ott lesz!

Mikor egy utolsó tiszteletteljes kézesők után elbucsuztam a kalandról, elmentem az ékszeresbolt elé és tűnődni kezdtem. Csakugyan megvegyem neki a gyűrűt? Őszintén megvallva, nem volt valami nagy kedvem hozzá, de végre is gavallér ember vagyok és kell, hogy a szavamnak álljak. Rövid habozás után nem vettem meg a gyűrűt. Ráérek erre holnap is.

Azonban, a hogy az irodamba értem, a lelkiismeret furdalni kezdett. A kaland olyan szeretetreméltó és jó volt hozzám, annyira bizott lovagiasságomban, szabad-e a kitüntető rokonszenvenek ezt az elragadó megnyilatkozását rút visszaélással meghálálnom? Szó sincs róla, a gyűrű kissé drága, de az adott szó is ér valamit. Izgaltottan jarkáltam föl-alá, olyan izgatottan, hogy még az öreg könyvelőmnnek is föltűnt. Megkérdezte mi bajom?

— Schwarcz, maga okos ember — mondtam hirtelen elhatározással. Maga segíthetne rajtam.

Ezzel elmondtam neki az esetet. Schwarcz elgondolkozott, aztán megnyugtatót:

— Bizza rám a dolgot főnök ur!

— Schwarcz, ha maga engem kiránt a csavából, a gyűrű erejéig megjavítom a fizetését.

Schwarcz ragyogó arczeccsal távozott és két óra múlva ragyogó arczeccsal tért vissza. Mikor ezt az arcot megláttam, egyszerre megkönnyebbültem.

— No? — kérdeztem kíváncsian.

— Minden rendben van. A dolgot elintézttem. A gyűrű megmarad és a főnök ur is megmarad a legkorrektebb gavallérnak. Csak én vagyok a gazember . . .

— Hogyan?

— A dolog roppant egyszerű. Elmentem az adott cím alá. Egy öreg asszony fogadott, az ön kalandjának a mamája. Titokzatos voltam, de diszkrét. A kedves leányról tudakozódtam és hangoztattam, hogy valamit át kell adnom neki. A kedves leány szerencsére még nem volt ott és én éppen olyan titokzatosan távoztam, nem a nélkül, hogy egy kis ékszeres-dobozt meg nem villantottam volna az aggodó anya szeme előtt. Az ékszeres doboz mint ön jól sejtí, üres volt.

A mama az ajtóig kísért el, lelkemre kötötte, hogy egy óra múlva visszajöjje. Vissza is jöttem, de most már egészen másként. Az arczom föl volt dülva, a kétségbeesés, sőt az örület tünetei mutatkoztak rajta. A két hölgy megdöbbenve nézett rám és én elcsukló hangon, dadogva, remegve nyögtem ki ezt a két szót:

— Az ékszer . . . a gyűrű . . .

— Mi történt vele? — sikoltott föl a mama.

— Elvesztettem! — tört ki belőlem a kétségbeesés. Oh, nagyságos asszonyom, ha önben egy szikra szánsalom van, nem árul el a főnökömmek. Tíz esztendeje becsülettel szolgálom, de ha ezt meghallja, kenyér nélkül maradok. Mi lesz a feleségemmel, mi lesz a szegény gyermekeimmel?

És sirni kezdtem. Nincs az a színész, a ki a dolgot jobban csinálta volna. Az ön kalandja eleinte gyanakodott, sőt gyanúsított, egyenesen sikkasztással vádolt és azzal fenyegetett, hogy följelent önnél, de a könnyeimben megtört a haragja. És a mikor megígérttem neki, hogy minden este imámba fogom őt foglalni és áldást kérek szép barna fejére, könnyekig meghatva bocsátott meg nekem. A végén mindhármam együtt sirtunk, beszéltünk az idők mostohaságáról, a hivatalnokok nyomoruságáról, még vacsorára is ott maradtam volna, mert kértek rá. De én siettem vissza, tudtam, hogy ön nyugtalan . . .

— Schwarcz, maga a legnagyobb róka a világon! — mondtam az őszinte elragadtatás hangján.

— A főnök úr megfélekedzik magáról — felelt Schwarcz finom mosolylyal. Az imént, a mikor a gyűrű erejéig megjavította a fizetésemet, éppen a felet mondta annak, a mibe a gyűrű került . . . Megnéztem a kirakatban . . .

A gazember megfogott. Nem tehettem egyebet, minthogy az egész gyűrűvel fölemeljem a fizetését. Az is igaz, hogy azután tizenöt esztendeig nem javítottam neki egy krajczárral sem.

*

Az öreg úr elhallgatott és diadalmasan nézett körül. A történet általában nagyon tetszett az uraknak, csak egy volt, a ki a végén izgatottan kezdett fészkelődni, majd föluggrott és gondolkodva járt föl-alá. Végre nem tudta tovább megállni és titkolózva félrevonta az öreg milliost:

— Kedves barátom, nagy szolgálatot tehetne nekem.

És óvatosan, hogy senki meg ne hallja, a fülébe sugta:

— Mondja csak, önnél van még az a könyvelő?

Kiadja a szerkesztőség.

NYILT-TÉR.

Nyilatkozat.

Dr. Csizér Ákos aláírásával folyó év május 23-án kelt és a helyi lapokban közölt „Tájékoztató” című közleményre, — a mennyiben az a törvényhatósági bizottsági tagok egy részéhez teljes jóhiszeműséggel irt körlevelem tartalmát érinti, — ki kell jelentenem, hogy én a mozgalmat, — a vármegyei ügyészségnek, Dr. Csizér Ákos barátom nyugdíjaztatása esetén leendő elnyerése érdekében, — a vele erre nézve folytatott beszélgetés alapján indítottam meg.

Dés, 1906 május 31-én.

Dr. Gogomán Antal.

Dunky fivérek

kolozsvári cs. és kir. udvari fényképészek
a felső-sétatéren levő műtermőkben
Désen

1906 június hó 3-án és 4-én

dél előtt 9—1-ig és délután 2—5-ig

fényképfelvételeket eszközölnek.

„KRISTÁLY“

10—15

gőzmosó- és vegytisztító-gyár

KOLOZSVÁR.

Gőz- és villanyerőre berendezve. —
Mos, tisztít női és férfi ruhaneműeket
a legszebb kivitelben, gyorsan és
előnyös árak ellenében.

◆ Csomagolás és szállítás díjtalan. ◆

A mennyiben a gallér és kézelők
tisztítási díja a 2 korona 50 fillért
meghaladja, ezen esetben a portókat
oda és vissza a gyár fizeti.

HIRDETÉSEK.

Kizárólagos

6%-OS

Tisztviselő
kölcsonők.

Állami, megyei, városi és magán-
hivatalnokok, katonatisztek életbiz-
tosítás és kezes nélkül kaphatnak
kölcson 5—25 évi törlesztésre,
fizetés-előjegyzés mellett.

Bővebb felvilágosítást ad:

Schwarcz Adolf Dés, Posta-u. 9.

Hochteil Mór

SZOLNOK-DOBOKAMEGYEI ELSŐ

VEGYTISZTÍTÓ ÉS

GŐZKELMEFESTŐ INTÉZETE

DÉS, FŐTÉR 5. (Tejcsarnok udvar.)

Vegyileg tisztít (benzinben mosva és öblítve)

ruhaneműeket, szőrméket, ●
keztükét és férfi kalapokat. ●

Fest ruhaneműeket (fejtetlenül.)

Vasal cilindert. Alakit férfi kalapot.

Sz. 2910—906. tlkvi.

2—3

HIRDETmény.

Oláhpéntek község telekkönyvi birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakítottak s ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. az 1889. évi 38. és 1891. évi 16. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás Oláhpéntek községében 1906. évi július hó 16-ik napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, a kik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

3. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tlkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. évi 29. t.-cikk 15—18. és az 1889. évi 38. t.-cikk 5, 6, 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tlkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek;

4. mindazok, kiknek javára a tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, avagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Dés, 1906 május hó 17. napján.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól.

Hersényi
kir. tbíró.

BERNÁD SIMON

KÖZPONTI NAGY BUTOR-RAKTÁRA

DÉSEN.

Ajánlja dúsan felszerelt teljesen modern saját készítményű és jó hírnevű fővárosi nagyiparosoktól beszerzett bútortraktárát.

Teljes ebédlő-, háló-, salon- és — férfi-szoba berendezések. —

Új sensatio találmányu

— heverődivánnyá átváltoztatható —

KAROSSZÉKÉT.

Sokkal jobb, kényelmesebb és szebb a világhírű **SCHÖBERL**-széknél!

Magyar ipar!

Magyar ipar!

Meglepően olcsó.

Díszíti a szobát és igen praktikus.

Nem kell külön vendégágy!

Az árak feltűnően olcsóbbak, mint egy egyszerű karosszéké!

- I. minőség jó burette szövettel bevonva . . . 50 kor.
II. minőség moquette-szőnyeggel 80 kor.
III. minőség valódi bőrrel 100 kor.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szobeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos elleneszenvenessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A Coza oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta avulását.

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó

utrá és szerencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánnák, egy próba adagot és egy köszönő irattal telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

47—52

INGYEN PRÓBA 378. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 378.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban

Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatt.

Legolcsóbb könyvnyomdai és könyv-

kötészeti munkák: Désen Rákóczi-tér

DEMETER ÉS KISS
könyvnyomdája és könyvkötészete

DÉSEN RÁKÓCZI-TÉR 5. SZ.

Mindennemű könyvnyomdai munkák,
u. m. hírlapok, könyvek, füzetek, rovat-
os iven, nagyválasztéku és legszebb
tánczvigalmi és

menyegzői meghívók,

eljegyzési kártyák, gyászlapok, név-
jegyek a legolcsóbb árban felvételnek
s pontosan és izlésesen elkészítetnek.

Minden könyvkötészeti munkák, u. m.
hivatalok, pénzintézetek kereskedelmi
és ipari vállalatok, iskolák, könyvtárak
részére szükséges

KÖNYVEK KÖTÉSE,

használt könyvek újra kötése és javi-
tása a legolcsóbb árban felvételnek és
legszebb kivitelben eszközöltetnek. —

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

— Désen kapható: BRUGOVITZ JÓZSEF fűszerkereskedésében. —

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ TERMÉSZETES HASZNÁLTÓSZER.

Nyomatott Demeter és Kiss könyvnyomdájában Désen, 1906.